

Uttanríkispolitiskar viðmerkingar v. micky

Stórpólitikkur anno 1968

Seinasta árið bar við sær mangt óhugnaligt í stórpólitikkinum

Heimurinn hefur onki at reypa sær av

Vaksandi valdsræði gevur okkum grundir at óttast

Nú hava vit tikið tað fyrsta stig ið inn í 1969, og hyggja vit kring okkum á tí stórpólitiska økinum kunnu vit bert óttast stórliga. Vit siggja lítið annað enn kreppur, kriggið deyða og oyðilegging. Tað er skjótt ikki tann parturin av heimi okkara, har ikki ófriður og stríð er. Tað kann so gera tað sama hvat orsøkirnar hertil hava verið: Mótstøðuvíðurskiptini millum tey kapitalistisku og tey kommunistisku londini. Borgarstríð í teimum tilafturskomnu londunum. Uppreistur móti hjálandaveldi í Afrika. Studentaófriður víða hvar.

Ófriður í Skandinavía

Her í Norðanlondum hava vit higartil sloppið undan ófrið og stríð — vit hava havt eina gamla demokratiska traditión, men seinasta ár kom studenta-uppreisturin eisini til Skandinavíu — ikki so harðliga sum í londunum sunnanfyri, men ófriðurin kom, og við honum ein ótti fyri, at friðartíð okkara nú fer at vera uppi.

Lítið skal til

Nógv ræðuligt hendi í farna árinum — tað tykist eins og vit menniskju nú einaferð eru so skapað, at vit ikki kunnu liva í friði. Fleiri nýggjar kreppur tóku seg upp. Tann mest álvarsama var óivað, tá Sovjetsamveldið í august her setti Tjekkoslovakia. Tá mundi ikki vera langt frá einum triðja heimskriggi. Men vit góvu tí ikki serstakliga nógv gætur, tí tað tykist eins og vit hava lært at liva við óttanum — við óttanum fyrri, at tað knappliga ein dagin brestur og heimur okkara endar í einum sorandi ragnaróki. Tá kjarnorkuvápnini á sinni komu fram, ótaðust vit stórliga, men nú er tíverri vorðið so hjá okkum, at vit hava vant okkum til at hugsa um alt tað ræðuliga, og munnu flestøll ikki halda, at »teir stóru tora ikki byrja eitt kjarnorkukriggi?« Men góðu fólk — hugsíð tykkum um. Hugsíð um, hvussu lítið — hvussu ræðuliga lítið — skal til.

Kreppur

Sum sagt hendi mangt ræðandi seinasta ár. Fyri bert at nevna dømi kunnu vit taka tað framvegis óhugnaliga Vietnamkrigið ið fyrst. Tað er altíð tað, ið tósað verður um, og vit hava sanni líga eisini grund til tað. Uttan at fara uppi part hjá nokrum kunnu vit øll viðganga, at hatta kriggið er hópisleyst og óneyðugt, men víðurskiptini eru so samanflokt, at ringt man vera nakrantíð at fáa hampiligt skil á aftur. Satt er, at smáir glottar eru sýndir í sambandi við hetta máli. Her hugsa vit um bumbusteðgin og Vietnam-samráðingarnar, men eitt er teori — annað praksis, tað vita vit øll. Ið hvussu er heldur kriggið har eysturi fram leingi enn; tað er heilt vist, og sum eitt dømi um hvussu vitleys alt er, kunnu vit taka stríðið hjá samráðingarmonnum í Paris um, hvussu vorðið samráðingarbörððið skuldi vera — nei, vit fata tað ikki! Og so Biafra. Hungursneyð, fólkadráp o. s. fr. Hvi, hvi, hvi? Tí at bretskir imperialistar fyrri nærur 100 árum síðan byttu sundur Afrika uttan at hugsa um, at eisini hesin heimsluturin hevði síni serstøku fólkasløg. Tí hava vit í dag hatta ræðuliga borgarastriðið, har størsti parturin av ofrunum eru kvinnur og børn — sum onki hava við stríði at gera. Kriggið nú á døgum fer altíð at verða á tann hátt. Tey nútímans krigssvápnin eru í dag so ræðuliga umfangandi, at tað altíð fer at fara verst við almenninginum — ja, tað er ikki langt frá, at ein kann freistast til at siga, at tað sikkasta plássið í einum nútímans

kriggi, er um ein sjálvur er hermaður - har lærir ein ið hvussu er at verja seg.

Teori og praksis

Í Miðeystri hefur verið so hampiliga friðarligt í farna árinum, men í seinastuni er farið at prutla aftur undir lokinum. Sum kunnugt gjørdur israelsmenn eitt heldur stórt mistak tá teir lupu á altjóða flogvøllin í Beirut. Teir finga eina ST-samtykt móti sær, men tað kunnu teir taka stillisliga, tí sum frá líður sýnir ST okkum tíverri ferð eftir ferð, at henda samgonga veruliga ikki hefur stórt meira virði enn hin syndarliga »Fólkasamgongan« í 30'unum. Tað kann vera mikið gott, at ST viðtekur samtyktir o. s. fr. men tað dugir lítið og einki, tá tær ikki verða fardar út í æsir. Tað er aftur spurningurin víðvíkjandi »teori og praksis«, ið ger seg galdandi har.

Morðini

1968 var eitt ár, ið var merkt av valdsræði bæði her og har. Syndarligt, tí okkum vitandi hefur vald ongantíð loyst nakrar spurningar á nakran hátt. Tað mest uppskakandi sum hendi var uttan iva tey bæði morðini á Martin Luther King og Robert Kennedy. Nú hefur vald altíð havt betri møguleikar í USA enn á okkara leiðum — vit hava havt eina so nógv meira friðarliga samveru enn amerikanarar tey seinastu 100 árin. Hóast alt er tað syndarligt at siggja ferð aftaná ferð (John F. Kennedy, Malcolm X) hvussu leiðandi menn í stóra »bróðurlandi« okkara ikki kunnu fáa loyvi til at seta í verk ætlanir teira. Tað sigur okkum skilliga, at okkurt álvarsamt er galið í USA — okkurt ið hefur við alt samfelagið at gera. (Í sambandi við hesum kann eg nevna, at tað altíð hefur hugtikið meg, at Frælsisgudinnan í havnini í New York vendir bak-ið móti USA).

Einglar og djævar

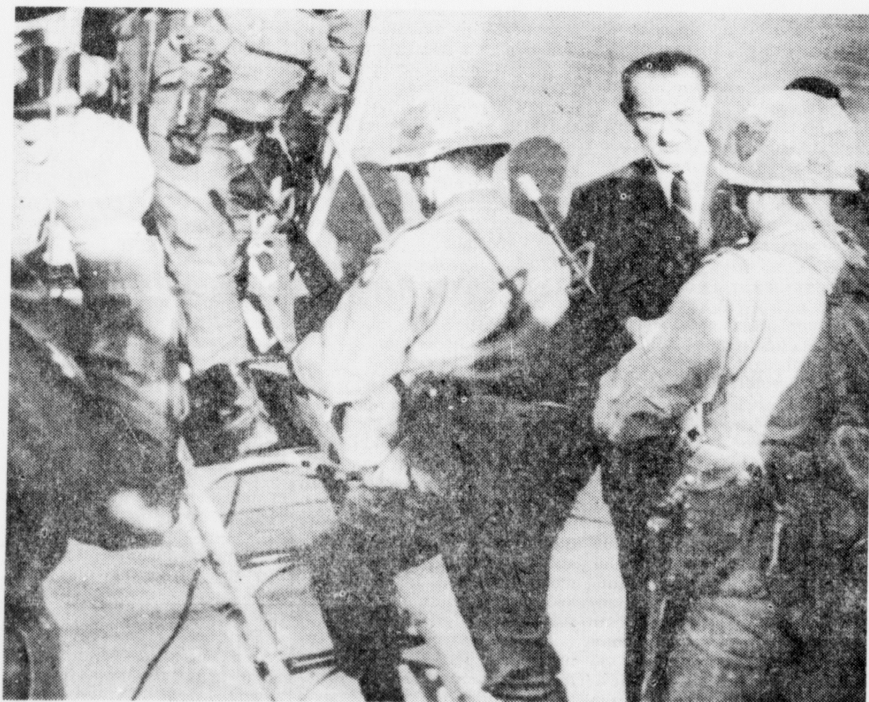
Hetta seinasta er bert ein áminning um, at vit ikki skulu taka alt, ið kemur vestanfrá fyrri fult. Russar eru sjálvsagt ikki ov góðir heldur, men tíverri hava vit ofta lyndi til at gera partamenn okkara til einglar og hinar — eystan jarntíð — til djævar. Sjálvsagt er tað ikki so. Og fólk — ongar tjóðir — finast, ið antin eru heilt góð ella heilt ring. Vit megu tíverri sláa tað fast, at flestøll menniskju veruliga eru eins tá vit hugsa um sinnalag, og hyggja vit eitt sindur nærri at hesum sinnalagnum, verður sjónin ikki ein tann vakrasta, vit kundu ynskt okkum.

Onki at reypa sær av

Soleiðis kundi ein hildið áfram við at nevna tað eina ringa dømið fyrri og annað eftir. Tey góðu døminu í heimspólitikkinum í dag eru tíverri so fá og smá, at tað neyvan loysir seg at nevna tey. Stórpólitikkur í dag er so skitin sum aldri áður, og vit hava lítla og ongar vónir um, at hann verður reinari í framtíðini. Kanska fæst friður í lag í Vietnam í ár, men hvat nyttar tað, kundi ein havt hug at spyrja. Har eru jú hundrað onnur pláss, har bardagi og dráp hefur ræðið. Tá Vietnam er liðugt kunnu vit byrja okkurt annað stað. Í Biafra, í Grikkalandi, í Latinamerika, í kommunistisku hjálandunum. Nei, tað er onki at reypa okkum av. Vit hava veruliga ikki betri uppiborið um jørdin varð knasað sundur í einum altoyðandi kjarnorkukriggi.

Hjálparloysi

Tað ringasta við øllum hesum er, at tað ber so lítið til at gera nakað hjá okkum. Vit kunnu mótmæla og ganga kravgongur, men royndir okkara sýna jú ferð eftir ferð, at tað onki nyttar. Tað er sanniliga onki at siga til, um onkur okkara millum setir á 1969 við miklum ótta!

Heimurin anno 1968.

Ársaðalfundur

Havnar Handverkarafelags

verður hildin 8. februar kl. 19 í Losjuni við hesi dagsskrá:

1. Frágreiðing frá farna ári.
2. Roknskapurin til góðkenningar.
3. Val av stjórn og kassameistara.
4. Val av tveimum grannskoðarum.
5. Lónasetan fyri álitisstovr.
6. Logarbroytan.
7. Ymist.

STJÓRNIN

Tryggingarsambandið FØROYAR

Føroya Krigstrygging	Tlf. 1090
Føroya Sjóvátrygging	- 1090
Føroya Brunatrygging	- 1098
Føroya Vanlukkatrygging	- 1466

Vit tryggja:

[Bátar, skip, vorur, hús, innbúgv, akfør o. a.

Føroyingar elga at tryggja í landsins egna trygging.